

דיני החוזים מבוססים על עקרון חופש החוזים למעט מקרים מיוחדים. חוזה נכרת רק על פי רצון חופשי והסכמה, זכות יסוד של אדם לכרות חוזה או להמנע מלכרות חוזה וכן החופש של הצדדים לקבוע מה יהיה התוכן של החוזה. (הזכות הזו לא תמיד מוחלטת שהחוק כופה, למשל קניית דירה מחברה קבלנית-המדינה מחייבת לתת ערבות בנקאית). חוזה נכרת לפי הצעה וקיבול (ס' 1 לחוק החוזים)

כריתת חוזה – כיצד:

1. חוזה נכרת בדרך של הצעה וקיבול לפי הוראות פרק זה.

הצעה:

2. פנייתו של אדם לחברו היא בגדר הצעה, אם היא מעידה על גמירת דעתו של המציע להתקשר עם הניצע בחוזה והיא מסויימת כדי אפשרות לכרות את החוזה בקיבול ההצעה; הפניה יכול שתהיה לציבור. (הגדרת ההצעה).

- פניה של אדם לחברו (אדם לאדם).
- גמירת דעת של המציע להתקשר עם הניצע (להעיד על הכוונה שלו להתקשר עם הניצע וכן לא צריכים להיות למציע היראהורים ותהיות בקשר להצעה)
- מסויימת כדי אפשרות לכרות את החוזה (מסויימת-מפורטת, מספיק פרטים בהצעה שאם הניצע יסכים יהיה ברור מה החוזה).

שלושת הסעיפים הללו חייבים להתקיים לפי ס' 2. לא כל פניה היא הצעה, רק הצעה עם כל היסודות להלן.

קיבול

5. הקיבול יהיה בהודעת הניצע שנמסרה למציע ומעידה על גמירת דעתו של הניצע להתקשר עם המציע בחוזה לפי ההצעה.

- הודעה של הניצע שנמסרת למציע. (קיבול של הניצע כלפי המציע).
- גמירת דעתו של הניצע להתקשר בחוזה עם המציע לפי ההצעה (הניצע רוצה להתקשר בחוזה עם המציע, תואמת להצעה שהוצעה לניצע בדיוק, ללא תנאים או סייגים שלא הופיעו בהצעה ברגע שהקיבול משתנה זה הופך למשא ומתן).
- לפי ההצעה (הקיבול יהיה לפי ההצעה בדיוק!!)

שני היסודות של עקרון חופש החוזים הם הצעה וקיבול שמעיד על הרצון החופשי שלהם להתקשר בחוזה. היסוד השני הוא המסויימות שלשני הצדדים יש את הזכות לקבוע את תוכן החוזה.

החוק לא נותן תשובה ברורה לגבי מה המסויימות ומה הפרטים שצריכים להופיע בחוזה שכן חוזה הוא לא דבר אחיד בדרך כלל ולכל חוזה אמת מידה שונה. החוק קובע שצריך מספיק פרטים שהניצע יסכים לחוזה.

לפי שמגר ההצעה לא חייבת להיות מפורטת, צריכים להיות מספיק פרטים כדי שההצעה תהיה ברורה ואין צורך שההצעה תהיה מפורטת לפרטי פרטים מהותה ותחומה של העסקה. תלוי בסוג החוזה ומהותו, לא חייב להיות מושלם וצריכים להיות מספיק פרטים שמגדירים את מהות העסקה והיקפה. לא ניתן לתת קריטריון מדוייק שכן כל חוזה הוא שונה (חוזה מתנה וחוזה מכר, חוזה משכון וכד') לאבחן בכל חוזה מה הגרעין, הליבה שמרכיב ומגדיר

את החוזה. יש פרטים מהותיים שלא ניתן להשלים לפי החוק למרות שישנם סעיפים בחוק שנותנים מענה גם על פרטים מהותיים לכאורה (ס' 46 למשל). יש פרטים שאסור לשלים עם זאת ואלו הפרטים המהותיים. (יש חוזים שתאור הנכס הוא מהותי ויש חוזים שבהם תאור הנכס הוא לא. כשעושים חוזה ולא מצויים איזה פירזול יהיה בנכס ניתן להשלים זאת אבל אם עורכים חוזה ולא מציינים איזו דירה יקבל הצד השני זה הליבה של החוזה כי בית המשפט לא יכול לקבוע איזה דירה בדיוק התכוונו בחוזה).

מסויימות מחייבת אם כן את הפרטים הבסיסיים והגרעיניים שמבססים את מהות החוזה והם נקבעים על פי בית המשפט.

הגישה של בית המשפט העליון בסוגיית המסויימות הייתה קשוחה שכן הוא רצה פרטים רבים ומוסכמים, ואם הם לא היו הוא היה מבטל את החוזה. כדי לקיים את דרישת המינימום.

מסוף שנות ה-70 יש מגמת ריכוך והוא מוכן להסתפק בפחות פרטים ולהשלים את הפרטים. אבל הוא שם דגש רב יותר על גמירת הדעת, אם בית המשפט השתכנע שהייתה גמירת דעת.

מתעוררת השאלה, אם בית המשפט קובע לאורך השנים שרמת הפרוט לא חייבת להיות מושלמת, מה עם הפרטים החסרים. בית המשפט משלים את הפרטים החסרים או שהצדדים משלימים בהסכמה את הפרטים. אם בית המשפט קבע שהחוזה תקף ויש צורך לבצע אותו אך אין שיתוף פעולה בין הצדדים, תהיה השלמה נורמטיבית-השלמה מכוח הדין והנורמות המשפטיות. החוק קובע מראש מנגנונים לשהלמה של הפרטים החסרים. המנגנון העיקרי נמצא בסעיף 26:

השלמת פרטים

26. פרטים שלא נקבעו בחוזה או על פיו יהיו לפי הנוהג הקיים בין הצדדים, ובאין נוהג כזה – לפי הנוהג המקובל בחוזים מאותו סוג, ויראו גם פרטים אלה כמוסכמים.

השלמת פרטים נעשית רק שיש חוזה, יש מסוימות אבל חסרים פרטים, הצדדים הסכימו (גמירת דעת) וכן הסכימו על פרטים בסיסים בחוזה. משלימים רק פרטים שלא נקבעו בחוזה בכלל. לפעמים דברים משתמעים מתוך חוזה, לפעמים יש הסכמה שנאמרת ויש הסכמה שמשמעת. לפעמים פרשנות קודמת להשלמה.

לשעור הבא:

***זנבג נ' דנציגר (עמ' 3 בסילבוס) לשעור הבא. מסויימות**